

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

ULUABAT (APOLYONT) GÖLÜ KADIN
BALIKÇILARININ
PROFİLİ

Aslıhan ÖZER

YÜKSEK LİSANS TEZİ
SU ÜRÜNLERİ ANABİLİM DALI

DANIŞMAN

Prof. Dr. Meral SOYLU

İSTANBUL 2010

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

ULUABAT (APOLYONT) GÖLÜ KADIN
BALIKÇILARININ
PROFİLİ

Aslıhan ÖZER
(141103220060439)

YÜKSEK LİSANS TEZİ
SU ÜRÜNLERİ ANABİLİM DALI

DANIŞMAN
Prof. Dr. Meral SOYLU

İSTANBUL 2010

TEŞEKKÜR

Bu çalışma Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Su Ürünleri Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans Tezi olarak yürütülmüştür.

Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Su Ürünleri Anabilim Dalı'nda tez hazırlama sürecim boyunca her zaman desteğini ve ilgisini benden esirgemeyen değerli hocam ve danışmanım Su Ürünleri Anabilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Meral SOYLU'ya teşekkürlerimi sunarım.

Bu çalışmanın yapılması ve gerekli verilerin toplanmasında önemli yardımlarını gördüğüm Gölyazı Eski Belediye Başkanı Etem ŞAHİN'e, Gölyazı Köyü Su Ürünleri Kooperatifi Başkanı Hüseyin AYDIN'a Gölyazı balıkçılarından Mehmet ÜNAL ve Hayriye ÜNAL'a teşekkür ederim.

Kaynak temininde yardımcı oldukları için, Marmara Üniversitesi Su Ürünleri Ana Bilim Dalı Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Mustafa CEBECİ'ye, Marmara Üniversitesi Su Ürünleri Ana Bilim Dalı Öğretim Üyesi Doç. Dr. Erhan SOYLU'ya Marmara Üniversitesi Su Ürünleri Ana Bilim Dalı Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Ünal ERDEM'e Marmara Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu Su Ürünleri Programı Araş. Gör. M. Selçuk UZMANOĞLU'na teşekkür ederim.

Gerek tez hazırlama sürecim sırasında gerekse zor olan eğitim hayatım boyunca beni her konuda destekleyen ve güç veren, annem Feriha Bahar ÖZER, babam Esat ÖZER kardeşim Neslihan ÖZER KAYAHAN ve müdürüm Hacer AYDIN'a arkadaşlarım Seval YILMAZ'a ve Fisun KIYICI'ya teşekkür ederim.

Mart, 2010

Aslıhan ÖZER

İÇİNDEKİLER

	SAYFA
TEŞEKKÜR.....	i
İÇİNDEKİLER	ii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
KISALTMALAR.....	vi
ŞEKİLLER	vii
TABLolar	viii
BÖLÜM I. GİRİŞ ve AMAÇ	1
I.1.GİRİŞ.....	1
I.2.AMAÇ	3
BÖLÜM II. GENEL BİLGİLER.....	4
II.1. ÇALIŞMA YERİNİN TANIMI.....	4
II.1.1 Nilüfer İlçesi	4
II.1.1.1. Coğrafiik Özellikler	4
II.1.1.2. Ekonomik Yapı.....	5
II.1.2. Uluabat (Apolyont) Gölü	5
II.1.2.1. Uluabat (Apolyont) Göl'ünün Su Özellikleri.....	7
II.1.2.2. Uluabat (Apolyont) Göl'ündeki İnsan Aktiviteleri	12
BÖLÜM III. MATERYAL VE METOD.....	14
III.1. MATERYAL	14
III.2. METOD	14
BÖLÜM IV. BULGULAR	15
IV.1. KADIN BALIKÇILARIN YAŞ DAĞILIMI	15
IV.2. KADIN BALIKÇILARIN GÖÇ DURUMU	16
IV.3. KADIN BALIKÇILARIN MEDENİ DURUMU.....	16
IV.4. KADIN BALIKÇILARIN EĞİTİM DURUMU	16
IV.5. KADIN BALIKÇILARIN EŞLERİNİN EĞİTİM DURUMU.....	17
IV.6. KADIN BALIKÇILARIN ÇOCUK SAYISI	17

IV.7. KADIN BALIKÇILARIN ÇOCUKLARININ	
EĞİTİM DURUMU	18
IV.8. KADIN BALIKÇILARIN HANE HALKI SAYISI	18
IV.9. KADIN BALIKÇILARIN SOSYAL GÜVENLİK DURUMLARI	19
IV.10. KADIN BALIKÇIKLARIN TEKNELERİNİN BOYLARI	19
IV.11. KADIN BALIKÇILARIN TEKNELERİNİN	
MOTOR DURUMU	19
IV.12. KADIN BALIKÇILARIN TEKNELERİNİN MOTOR TİPİ	20
IV.13. KADIN BALIKÇILARIN AVLANMA EKİPMANLARI	20
IV.14. KADIN BALIKÇILARIN BALIKÇILIK DIŞI	
UĞRAŞLARI.....	21
IV.15. KADIN BALIKÇILARIN EŞLERİNİN BALIKÇILIK VE	
BALIKÇILIK DIŞI UĞRAŞLARI	21
IV.16. KADIN BALIKÇILARIN BALIKÇILIKDA DENEYİM	
SÜRELERİ	23
BÖLÜM V. TARTIŞMA VE SONUÇ	24
KAYNAKLAR.....	27
EKLER.....	29
EK: 1 ANKET FORMU	29
EK: 2 FOTOĞRAFLAR	31
ÖZGEÇMİŞ.....	44

ÖZET

ULUABAT (APOLYONT) GÖLÜ KADIN BALIKÇILARININ PROFİLİ

Bu çalışmada Uluabat (Apolyont) Göl'ünde balıkçılık yapan kadın balıkçıların profili incelenmiştir. 2008 Şubat ayından başlayarak 2009 yılı Mayıs ayı da dahil olmak üzere bu süre içerisinde 4 kez göle gidilerek balıkçılıkla uğraşan 62 adet kadın balıkçıya hazırlanan anketler uygulanmıştır.

Araştırma sonucunda, balıkçıların yaş dağılımlarının; en çok % 40.32 ile 40–49 yaş arasında ,en az da % 1.61 oranı ile 60-69 yaş grubunda olan kadın balıkçılardan oluşmaktadır.

Bu balıkçıların % 90.32 si evli, % 0 ı bekar ve % 9.68 inin ise dul olduğu belirlenmiştir. % 93.55 i ilkokul mezunu, % 6.45 i ortaokul mezunudur. Balıkçı teknelerinin boyları 6 m ile 6.30 m arasında değişmektedir. Teknelerin % 75.41 i motorlu, % 24.59 u motorsuzdur. Motorlu olanlar 14 HP gücündedir. Motor tiplerine bakıldığında; % 80.43 ü pancar ve % 19.57 si ise İtalyan Regulini motordur. Balıkçıların avlanma ekipmanları fanyalı ağ, fanyasız ağ, pinter ve paraketadır. Ağ göz açıklığı 45 ile 60 mm dir.

Kadın balıkçılardan elde edilen bilgilere göre gün içerisinde tutulan balık miktarı 40- 60 kg arasında değişmektedir.

Anahtar sözcükler: Uluabat (Apolyont) Göl'ü, Balıkçı, Profil,

Mart, 2010

Aslıhan ÖZER

ABSTRACT

FISHERWOMEN PROFILE OF LAKE ULUABAT (APOLYONT)

In this study, fisherwomen profile of lake in Uluabat (Apolyont) was investigated. Lake Uluabat (Apolyont) was visited 4 times, from the beginning of February 2008 to the end of June 2009, and within that period prepared questionnaires were applied to 62 fisherwomen.

As a result of the research, when considering fisherwomen age distribution, the largest group is between 40-49 ages with 40.32 % and the smallest group is between 60-69 ages with 1.61 %. 90.32 % is married, 0 % is single and, 9.68 % widow, 93.55 % is primary school graduate, 6.45 % is secondary school graduate. The lengths of the boats vary between 6 m and 6.30 m. 75.41% of the vessels have 14 HP engine. 24.59 % of the vessels are without engine. When the engine types are evaluated, 80.43 % is pancar engine and 19.57 % is italian regulini engine. Fishing equipments are trammel nets, gill nets, crayfish trap and fishing line. Mesh sizes of the nets are between 45 and 60 mm.

Due to the information obtained 40 -60 kg of fish caught by fisherwomen daily.

Keywords: Uluabat (Apolyont) Lake, Fisherwomen, Profile

March, 2010

Aslıhan ÖZER

KISALTMALAR

DİE	: Devlet İstatistik Enstitüsü
DSİ	: Devlet Su İşleri
FAO	: Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü
GAP	: Güneydoğu Anadolu Projesi
İGEME	: İhracatı Geliştirme Etüd Merkezi
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
TİGEM	: Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü

ŞEKİLLER

	<u>SAYFA NO</u>
Şekil II.1 Uluabat (Apolyont) Gölü Haritası	6
Şekil II.2 Uluabat (Apolyont) Göl'ündeki Kuşlar	8
Şekil II.3 Uluabat (Apolyont) Göl'ündeki Kuş Gözlem Kulesi.....	9
Şekil II.4 Uluabat (Apolyont) Göl'ündeki Apolyont Tapınağından Kalıntılar.....	10
Şekil II.5 Uluabat (Apolyont) Göl'ündeki Kilise.....	11
Şekil II.6 Uluabat (Apolyont) Göl'ündeki Ağlayan Çınar.....	11

TABLolar

SAYFA NO

Tablo IV.1	Kadın Balıkçıların Yaş Dağılımı	15
Tablo IV.2	Kadın Balıkçıların Göç Durumu	16
Tablo IV.3	Kadın Balıkçıların Medeni Durumu	16
Tablo IV.4	Kadın Balıkçıların Eğitim Durumu	16
Tablo IV.5	Kadın Balıkçıların Eşlerinin Eğitim Durumu	17
Tablo IV.6	Kadın Balıkçıların Çocuk Sayısı	17
Tablo IV.7	Kadın Balıkçıların Çocuklarının Eğitim Durumu	18
Tablo IV.8	Kadın Balıkçıların Hane Halkı Sayısı	18
Tablo IV.9	Kadın Balıkçıların Sosyal Güvenlik Durumu	19
Tablo IV.10	Kadın Balıkçıların Teknelerinin Boyları	19
Tablo IV.11	Kadın Balıkçıların Teknelerinin Motor Durumu	19
Tablo IV.12	Kadın Balıkçıların Teknelerinin Motor Tipi	20
Tablo IV.13	Kadın Balıkçıların Avlanma Ekipmanları	20
Tablo IV.14	Kadın Balıkçıların Balıkçılık Dışı Uğraşları	21
Tablo IV.15	Kadın Balıkçıların Eşlerinin Balıkçılık ve Balıkçılık Dışı Uğraşları	21
Tablo IV.16	Kadın Balıkçıların Balıkçılık Deneyim Süreleri	23

BÖLÜM I

GİRİŞ VE AMAÇ

1.1. GİRİŞ

Beslenme günümüzde olduğu gibi gelecekte de insanlığın önemli bir sorunu olacaktır. Dünya nüfusunun hızlı artışına paralel olarak besin maddelerine olan ihtiyaç da hızla artmaktadır. Sorun sadece artan nüfusun beslenmesi değil, mevcut olan nüfusun çeşitlenen ve artan gıda tüketim alışkanlıklarına karşılık verebilmektir (İnan, 2001).

Su ürünleri yüksek protein, yüksek enerji, bir çok vitamin, mineral maddeler, ve sindirilebilirlik gibi özellikler açısından üstün nitelikli bir gıdadır. Başta balık olmak üzere insan beslenmesinde gerek protein ihtiyacının karşılanmasında gerekse beslenme alışkanlıklarının sağlıklı doğrultuda değiştirilmesine katkıda bulunabilecek bir kaynaktır (Doğan, 2002).

Tarım alanlarının doğal afetler, konut ve karayolu yapımı, miras paylaşımı gibi etkenlerden dolayı hızla azalması bireyleri yeni besin kaynaklarını bulmaya itmiştir. Bu nedenlerden dolayı insanoğlunun beslenmesindeki protein açığının kapatılmasında su ürünleri oldukça önemlidir (İnan, 2001).

Türkiye, 8 333 km deniz kıyısı ve su ürünleri üretim alanı olarak kullanılabilecek 178 000 km uzunluğunda akarsu, yüzey alanları 200 bin hektarın üzerinde olan yaklaşık 200 adet doğal göl ve 3 442 km² genişliğinde baraj gölüne sahiptir (Çelikkale ve ark., 1999).

Ülkemizdeki su ürünleri üretim alanı 26 milyon hektarın üzerindedir. Bu üretim alanı; mevcut tarım alanlarına yakın, orman alanlarından ise daha fazla bir büyüklüğü ifade etmektedir. Ancak bu alanın büyüklüğüne karşın su ürünleri sektörüne ve milli ekonomiye katkısı henüz yeterli düzeye ulaşamamıştır. İç su kaynakları açısından baraj gölü ve göletlerin alanı GAP'ın (Güneydoğu Anadolu Projesi) bitmesi ile bugünkü alanın üç katına çıkacaktır. Bu su ürünleri üretimi için oldukça önemli bir potansiyeldir (DİE, 2004)

Ülkemizde TUIK verilerine göre 2006 yılında, yaklaşık 533 bin tonu avcılıkla, 129 bin tonu yetiştiricilikle olmak üzere toplam yaklaşık 662 bin ton su ürünleri üretilmiştir. 2006 yılındaki toplam su ürünleri üretiminin yaklaşık % 61.9 u deniz balıklarından, %11.9 u diğer deniz ürünlerinden, % 6.7 si iç su ürünlerinden ve % 19.5 i yetiştiricilik yoluyla elde edilmiştir.

2007 yılında ise; yaklaşık 632 bin tonu avcılıkla, 140 bin tonu yetiştiricilikle olmak üzere toplam yaklaşık 772 bin ton su ürünleri üretilmiştir. 2008 yılında ise yaklaşık 494 bin tonu avcılıkla, 152 bin tonu yetiştiricilikle olmak üzere toplam yaklaşık 646 bin ton su ürünleri üretilmiştir (Anonim, 2009a).

Dünya yetiştiricilik üretiminin % 90 ı Asya ülkelerinde yapılmaktadır. Çin gerek avcılık gerekse yetiştiricilik açısından en önemli ülke konumundadır (Avan, 2007). 2006 yılında 53 milyon ton su ürünleri üreterek, bu konuda dünyada birinci sırada yer almıştır (Avan, 2007).

Dünya çapında diğer önemli üretici ülkeler ise sırası ile Peru, Hindistan, Japonya, ABD ve Endonezya'dır. Avrupa kıtasındaki en büyük üretici olan Norveç ise dünya üretiminde onuncu sırada yer almaktadır. Dünya üretiminde, gelişmiş ülkelerin üretimi 31 milyon ton iken gelişmekte olan ülkelerin üretimi 98 milyon ton düzeyinde olmuştur. Diğer bir ifadeyle dünya üretiminin %75 i gelişmekte olan ülkeler tarafından gerçekleştirilmiştir. Türkiye dünya su ürünleri üretiminde 35. sırada yer almıştır (Anonim, 2005).

Türkiye'de su ürünleri tüketiminin, Akdeniz'deki diğer Avrupa ülkeleriyle kıyaslandığında çok yetersiz olduğu tespit edilmiştir. Kıyılarda, iç kesimlere ve büyük şehirlere göre tüketim daha fazladır. Kişi başına yıllık tüketim Karadeniz Bölgesin'de 25 kilogram iken İstanbul, İzmir ve Ankara gibi büyük şehirlerde 16, Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde ise 0.5 kilogram olarak gerçekleşmiştir (Anonim, 2009b).

FAO (Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü) istatistiklerine göre gelişmiş ülkelerde su ürünleri tüketimi ise 15 kilogramdır (Avan, 2007). Bu sonuçlar doğrultusunda Türkiye'de su ürünleri tüketiminin artırılması gerekmektedir.

I.2. AMAÇ

Türkiye'de Su Ürünleri Ekonomisi ile ilgili pek çok çalışma yapılmıştır. Bu çalışmaların büyük bir bölümü deniz balıkçılığını kapsamakta olup göl balıkçılarının özellikle de göllerde geçimlerini balıkçılıkla sağlayan kadın balıkçıların sosyo-ekonomik yapıları konusunu içeren bir yayın bulunmamaktadır.

Bu çalışmada, kadın balıkçılara uygulanan anketlerden elde edilen veriler yardımıyla kadın balıkçı sayısı, yaş dağılımları, eğitim durumları, çocuk sayısı, çocukların eğitim durumları, hane halkı sayısı, tekne özellikleri, tekne sayısı ve avlanma ekipmanı gibi bazı özellikler tespit edilerek mevcut durumun ortaya konulması amaçlanmıştır.

Yapılan bu çalışma kadın balıkçıların sosyo - ekonomik yapısı ile ilgili bilgi eksikliğini gidermeye yardımcı olacaktır. Ayrıca diğer göllerde balıkçılıkla uğraşan kadınlar için bir örnek teşkil etmesi hedeflenmiştir. Bunlara ek olarak anketlerden elde edilen veriler ve sonuçlara göre bölgedeki kadın balıkçıların gelir dağılımlarının, araç-gereçlerinin mevcut durumlarının iyileştirilmesine; nüfus artışının, sanayileşmenin beraberinde getirdiği çevre kirliliğinin göle olan etkisinin tespit edilerek kadın balıkçıların daha rasyonel çalışabilmeleri için gerekli olan önlemlerin alınmasına yönelik olumlu yönde katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

BÖLÜM II

GENEL BİLGİLER

II.1. ÇALIŞMA YERİNİN TANIMI

II.1.1. Nilüfer İlçesi

II.1.1.1. Coğrafi Özellikler

İlçe, doğusunda Osmangazi, güneyinde Orhaneli, batısında Mustafakemalpaşa, Uluabat (Apolyont) Göl'ü ve Karacabey, kuzeyinde Mudanya ile çevrilidir. Denizden yüksekliği 100-150 metredir (Anonim, 2009c).

Mahalleler: Nilüfer İlçesi, Demirci, Gümüştepe, Odunluk, İhsaniye, Ataevler, Karaman, Fethiye, Işıktepe, Özlüce, Ürünlü, Alladdinbey, Ertuğrul, Minareliçavuş, Ahmet Yesevi, Balat, Beşevler, Esentepe, Altınşehir, Cumhuriyet, Barış, Konak, Kültür, Çamlıca, 100.Yıl ve Üçevler olmak üzere tam 25 tane merkez mahalleden oluşmaktadır (Anonim, 2009c).

Belde ve Köyler: Nilüfer İlçesi'nin Akçalar, Çalı, Görükle, Hasanağa, Kayapa ve Gölyazı olmak üzere 6 tane beldesi ve Yaylacık, Yolçatı, Badırğa, Doğan köy, Dağyenice, Atlas, Kadriye, Üçpınar, İnegazi, Tahtalı, Başköy, Karacaoba, Çatalağıl, Çaylı, Konaklı, Büyükbalklı, Gökçe, İrfaniye, Unçukuru, Fadıllı, Ayvaköy, Güngören, Korubaşı, Maksempınar ve Kuruçeşme'den oluşan 25 köyü vardır (Anonim, 2009c).

Nüfus: Yeni yapılanan bir bölge olması nedeniyle, Nilüfer İlçesi Bursa'da nüfus artış hızı en fazla olan yerleşim yeridir. İlçe nüfusu 1990-2000 arasında yıllık %13, 2000-2007 yılları arasında yıllık %5.6 gibi büyük bir hızla artmıştır. İlçenin nüfusu 2007 genel nüfus sayımına göre 251.344 tür. Bunun 199.270 i ilçe merkezinde, 52.074 ü ise kasaba ve köylerde yaşamaktadır. 2008 nüfus sayımına göre ise 270.502 olmuştur. İlçe 6 belde, 25 köy ve 25 mahalleden oluşmaktadır (Anonim, 2009c).

İklim: Bölgede ılıman Marmara iklimi görülür. En sıcak ay Temmuz, en soğuk ay Şubat ayıdır. Kışın hava yağışlı geçer. Yağış en fazla kış ve ilkbaharda görülür. En az yağış ise Temmuz ayındadır. Yıllık yağış ortalaması 500-700 mm arasındadır.

Hava yıl içinde % 25 açık ve bulutsuzdur. İlçede nem oranı % 58 dir (Anonim, 2009c).

II.1.1.2. Ekonomik Yapı

Tarım: Hızlı kentsel gelişme göstermesi ve büyük bir sanayi bölgesi olmasına rağmen ilçede tarım üretimi devam etmektedir. Ekili alanların bir bölümünde buğday, arpa, yulaf, fasulye, bakla yetiştirilir. Bunların dışında biber, patlıcan, domates, soğan gibi sebzeler yetiştirilir. Endüstri bitkilerinden şeker pancarı, susam, ayçiçeği yetiştirilir. Meyve üretimi de yaygındır. En çok şeftali, dut, ceviz, elma, erik, üzüm, kiraz, armut gibi meyveler yetiştirilir (Anonim, 2009c).

Hayvancılık: İlçede küçükbaş hayvan üretimi gelişmiştir. Ayrıca arıcılık, tavukçuluk ve ipekböcekçiliği de önemli gelir kaynakları arasında yer almaktadır. Büyükbaş hayvan üretimi de son yıllarda artmıştır (Anonim, 2009c).

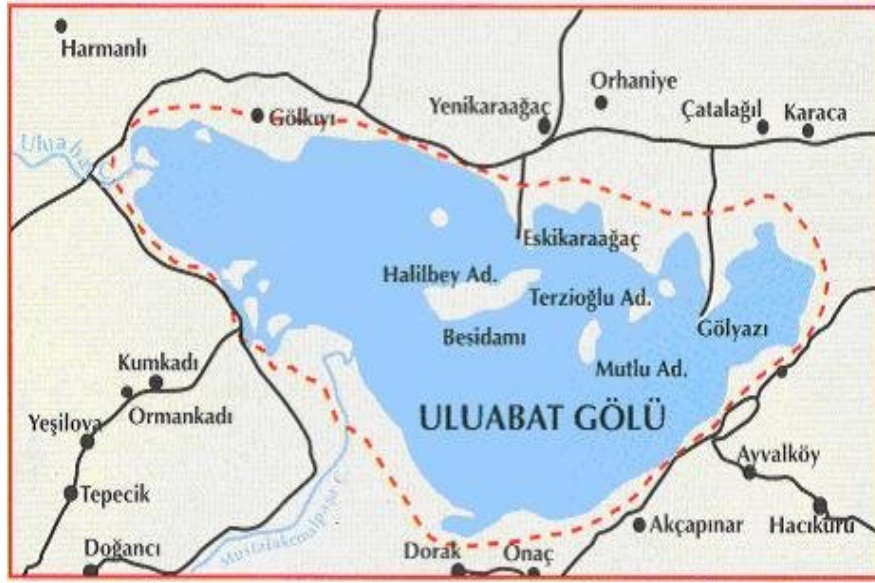
Sanayi: Nilüfer İlçesin de son yıllarda yoğun bir sanayileşme görülmektedir. Bursa Organize Sanayi Bölgesi ilçe sınırları içindedir. Bursa'nın en büyük sanayi kuruluşları olan Oyak Renault, Bosch, Sifaş, Bisaş, Filament, Besaş, Coşkunöz, Polylen, SKT gibi kuruluşlar da bu bölgededir (Anonim, 2009c) .

II.1.2. Uluabat (Apolyont) Gölü

Bursa İli'nin batısında yer alan Uluabat (Apolyont) Gölü, il merkezine 35 km uzaklıktadır. Kuzey-güney doğrultusunda 160 km² yüzey alanına sahiptir ve 40°10' Kuzey ve 28°35' Doğu koordinatları arasında yer almaktadır (Anonim, 2009d) .

Deniz seviyesinden 8-9 m yükseklikte bulunan Uluabat(Apolyont) gölü üçgen şeklini andırmaktadır. Doğu-Batı istikametinde uzunluğu 23-24 km, genişliği ise 12 km kadardır. Göl alanı yıllara ve mevsimlere göre değişiklik göstermektedir. Göl alanı için bugüne kadar verilmiş en yüksek değer 24 000 hektar, en düşük değer 13.500 hektardır. Göl'ün güney-batı kıyıları tarıma açılmıştır (Anonim,2009d) .

Göl'ün ortalama derinliği 2.5 m dir. Büyük bir bölümü oldukça sığ olup, bu bölgelerdeki derinlik 1-2 m arasında değişmektedir. En derin yeri Halilbey Ada'sındaki 10 m yi bulan çukurluktur (Anonim, 2009d) .

Şekil II.1. Uluabat (Apolyont) Gölü Haritası (Anonim, 2009d)

Uluabat (Apolyont) gölü içerisinde 7 adet ada bulunmaktadır. Bu adaların en büyüğü Halilbey adasıdır. Kuzeyde iki yarımada (Eskikaraağaç ve Gölyazı) bulunmaktadır (Anonim, 2009 d).

Kolloidal kil ihtiva etmesi nedeniyle göl suyu sürekli bulanıktır ve ışık geçirgenliği çok azdır. İlkbaharda göle giren süspanse maddelerin yoğunluğuna paralel olarak ışık geçirgenliği 22 cm ye kadar düşebilmektedir. Göl'deki fitoplankton yapısına göre göl suyuna bazen yeşilimsi-sarı, bazen de grimsi-sarı renkler hakim olmaktadır (Anonim, 2009d).

Gölü besleyen en önemli su kaynağı Mustafa Kemalpaşa Çayı'dır. Göl'ün fazla suları gölün batısındaki Uluabat Deresiyle Susurluk Çayı'na ve bu çay vasıtasıyla da Marmara Denizi'ne boşalmaktadır. Göl su seviyesinin Uluabat Deresi'nin altına düştüğü durumlarda dere göle doğru akışa geçerek gölü beslemektedir. Ayrıca, göl'den pompalarla su çekilmekte ve göl çevresindeki tarım arazisi sulanmaktadır (Anonim, 2009d).

Göl, su ürünleri üretimi ve sulama suyu amacıyla kullanılmaktadır. Uluabat (Apolyont) Göl'ü etrafında Gölyazı ve Akçalar Beldeleri ile Fadıllı, Akçapınar, Doruk, Uluabat, Kumkadı, Karaoğlan, Gökkuş ve Eskikaraağaç köyleri yer almaktadır (Anonim, 2009d).

II.1.2.1. Uluabat (Apolyont) Göl'ünün Su Özellikleri

Plansız sanayileşme ve kentleşme, tarım ilaçları ve kimyasal gübrelerin bilinçsizce kullanılması, evsel ve endüstriyel atık suların alıcı ortamlara verilmesi yüzey sularının kirlenmesine yol açmaktadır (Anonim, 2009e).

Çoğunlukla insan aktivitesi kaynaklı, başta azot ve fosfor olmak üzere, aşırı miktarda besin maddesi göl sularına ulaşmakta ve beraberinde ötrofikasyon sorunu oluşturmaktadır (Anonim, 2009f).

Uluslararası düzeyde önemli bir sulak alan olmasına rağmen, Uluabat (Apolyont) Göl'ü aşırı avlanma, kıyı bölgelerinde ki arazi ıslah çalışmaları ile yoğun kirlilik tehlikesi ile karşı karşıyadır (Anonim, 2009f).

Türkiye'deki pek çok gölde olduğu gibi İsrail sazını aşılması bu gölün de doğal yapısında önemli değişikliklere neden olmaktadır. İsrail sazını üreyerek, göldeki turna ve diğer küçük balıkları tehdit etmektedir (Anonim, 2009f).

Arazi açmak ve yakacak temini için kesilen ağaç ve çalılar, başta kuşlar olmak üzere, burada yuvalayan canlıların yaşam alanlarını ortadan kaldırmakta ve alanı erozyona açık hale getirmektedir. Bu durum, yanlış tarım uygulamaları ve maden ocakları atıkları ile birlikte, göl'ün dolmasını hızlandırmaktadır (Anonim, 2009f).

Sulama amaçlı kontrolsüz su çekimleri, regülatörle su seviyesi düzenlemeleri, güneybatı kıyısındaki seddeler, Uluabat (Apolyont) gölünün taşkın alanının daraltılması ve taşkından korunan kısımların tarıma açılması gibi aktiviteler göl'ün hidrolojisi üzerinde olumsuz etkilere neden olmaktadır (Anonim, 2009f).

a) Uluabat (Apolyont) Göl'ünün Flora ve Vegetasyonu

Büyük ve sığ bir göl olan Uluabat (Apolyont) Göl'ü su bitkileri açısından Türkiye'deki en zengin sulak alanlardan biridir (Anonim, 2009). Kıyılarda görülen en yaygın bitki grubu kamış ve sazdır (*Typha sp.*, *Phragmites australis*). Göldeki bitki örtüsünün diğer baskın türleri ise; su sandalye sazı (*Schoenoplectus lacustris*), çeçekli hasırsazı (*Butomus umbellatus*)'dır (Anonim, 2009d).

Uluabat Gölü, Türkiye'deki en geniş Beyaz nilüfer (*Nymphaea alba*) yataklarına sahip olmasıyla son derece önemli bir alandır (Anonim, 2009). Nilüfer yatakları çok geniş alanları kaplamaktadır (Anonim,2009d).

Tilki kuyruğu (*Ceratophyllum demersum*), gölün güneybatı ucunda ve Mustafakemalpaşa Çayı'nın döküldüğü yerlerde; göl sümbülleri ise gölün kuzey doğu ve doğu kıyılarında bulunmaktadır (Anonim, 2009d).

Gölün güneybatı kesimlerinde ılgınlar (*Tamarix symrnensis*), tuzcul karakterli *Salicornia* üyeleri, (*Artemisia santericum*, *Hordeum marinum* ve *Bromus hordeaceus*) yaygındır. Yine Mustafakemalpaşa Çayı'nın döküldüğü yerde söğüt (*Salix alba*) ve ılgınlardan oluşan bitki toplulukları yer almaktadır (Anonim, 2009d).

b) Uluabat (Apolyont) Göl'ünün Fauna ve Ornitolojik Önemi

Ötfofik yapıda bir göl olması nedeniyle Uluabat (Apolyont) Göl'ü, biyolojik üretim yönünden çok zengin bir göldür. Planktonlar ve dip canlıları bakımından zengin oluşu, değişik türden çok miktarda canlının üremesi ve beslenmesi için ideal bir ortam oluşturmaktadır. Göl'deki önemli miktardaki kuş varlığı bu durumunun en önemli göstergesidir. Göl'de 21 değişik balık türü saptanmıştır. Diğer göller ile karşılaştırıldığında bu sayı oldukça yüksektir (Anonim, 2009d).

Uluabat (Apolyont) Göl'ü, dünya çapında yok olma tehlikesi altında olan kuş türlerinden küçük karabatağın ülkemizdeki en önemli üreme alanıdır (Anonim, 2009d).

Göl'de, kuluçkaya yatan diğer önemli türler; alaca balıkçıl, kaşıkçı, küçük ak balıkçıl, ve çeltikçi, küçük balaban, gece balıkçılı, erguvani balıkçıl, saz delicesi, bataklık kırlangıcı, mahmuzlu kız kuşu, bıyıklı sumru, kara sumrudur (Anonim, 2009d).

Şekil II.2. Uluabat (Apoyont) Göl'ündeki Kuşlar (Anonim, 2009g).

Şekil II.3. Uluabat (Apolyont) Göl'ündeki Kuş Gözlem Kulesi (Anonim, 2009g).

c) Uluabat (Apolyont) Göl'ünün Tarihi ve Kültürel Değerleri

Yapılan arkeolojik çalışmalar bölgenin İ.Ö. 4000 'lerden beri çeşitli yerleşimlere sahne olduğunu ortaya çıkarmıştır. Ancak ilk kesin bilgiler İ.Ö. 1200' lere aittir. Yöredeki en eski yerleşimlerin Miletapolis (Karacabey) ile Uluabat (Apolyont) Göl'ü kıyısındaki Lapadiondur. İ.Ö. 1200'lerden Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşuna kadar yörede Bithynia, Lydia, Pers, Roma, Bizans ve Osmanlı egemenliği yaşanmıştır (Anonim, 2009f).

Antik kentin 500 metre kadar kuzeyinde yer alan Kız Adası'nın üzerinde kente ismini veren Apollon Tapınağı'nın bulunduğu düşünülmektedir. Halen Temenos duvarının kalıntıları görülen tapınakta, üst yapıya ait mimari blokların çoğunun yerinde olmadığı belirlenmiştir (Anonim, 2009f).

Şekil II.4. Uluabat (Apolyont) Göl'ündeki Apollon Tapınağı'ndan Kalıntılar (Anonim, 2009g).

Kente gelen antik yol Deliktaş mevkisi denilen Nekropol alanından itibaren izlenebilmektedir. Ortalama 2.50 m genişliğindeki yolun çevresinde mezar yapıları ve lahitler yer almaktadır. Kasabaya gelen asfalt yolun doğusunda lahit tipi mezarlar ve antik su kemeri görülmektedir. Batısında ise Apollon Tapınağı'na yönlendirilmiş podyumlu mezar yapıları bulunmaktadır (Anonim, 2009f).

Kentin bulunduğu yarımada'nın en dar kısmında savunmayı kolaylaştırmak amacıyla Dış Kale (Taş Kapı) kurulmuştur (Anonim, 2009f).

Güneybatı yamaçta 4000 seyirci kapasiteli bir tiyatro doğal eğilim kullanılarak oluşturulan cavea adaya doğru konumlanmıştır. Cavea çemberinin çapı 75 m olduğu düşünülmektedir. 19.yüzyıl da yörede yaşayan Rumlar tarafından yapımına başlanan ve mübadele nedeniyle inşaatı yarım kalan bir kilise de mevcuttur (Anonim, 2009g).

Şekil II.5. Uluabat (Apolyont) Göl'ündeki Kilise (Anonim, 2009g).

Ağlayan Çınar: Yarımada'ya girer girmez kasabanın meydanında bulunur. 740 yaşındaki ağaç "anıt-ağaç" olarak özel koruma altındadır. Haftanın bazı günlerinde gövdesinden akan kırmızıya yakın sıvıdan dolayı "Ağlayan Çınar"adını almaktadır (Anonim,2009g).

Şekil II.6. Uluabat (Apolyont) Göl'ündeki Ağlayan Çınar (Anonim, 2009g).

II.1.2.2. Uluabat (Apolyont) Göl'ündeki İnsan Aktiviteleri

a) Tarım

Bölge uygun iklim koşulları ve verimli topraklarıyla ülkemizin en önemli tarım alanlarına sahip yörelerinden biridir. Bu nedenle yöre halkı geçimini genellikle tarım ve tarım ürünlerinden sağlamaktadır. Başlıca ürünler; soğan, patates, şekerpancarı, mısır, fasulye, buğday ve arpadır. Meyvecilikte önemli bir tarımsal aktivite olarak yer almaktadır (Anonim, 2009f).

b) Hayvancılık

Merinos koyunu ve sığır besiciliği bölgede yaygın olarak yapılmakta ve yöre halkına önemli bir gelir kaynağı sağlamaktadır. Karacabey ilçesinde ünlü Mihaliç peyniri üretilmektedir (Anonim,2009f).

Karacabey ilçesinde TİGEM 'e bağlı Karacabey Tarım işletmesi Müdürlüğü bulunmaktadır. Bu kuruluşun geçmişi Osmanlı Devleti'nin ilk yıllarına dayanır. Saray ve ordunun hayvansal ürün ve at gereksinimini karşılamak için kurulmuştur. İşletme, başta hayvancılık olmak üzere ülkemiz tarımının gelişmesine önemli katkılar sağlamaktadır (Anonim,2009f).

c) Sanayi

Yörede sanayi; konserve fabrikaları, deri işletme tesisleri, mandıralar, bitkisel sıvı yağ tesisleri ve su ürünleri işletme tesisleri gibi daha çok tarıma dayalı küçük ölçekli işletmeleri kapsamaktadır. Bu işletmeler arıtma tesislerinin bulunmaması veya tesislerinin yeterli olmamasından dolayı kirletici vasfı yüksek olan tesisler olup göl'de aşırı kirlenmeye neden olmaktadırlar. Bu tesislerin en önemlisi Mustafakemalpaşa ilçesinde bulunan Etibanka ait Kestelek Bor Madenleri İşletmeleridir (Anonim,2009f).

d) Balıkçılık

Yörede balıkçılık 1960 lı yıllarda gelişmeye başlamıştır. Göl'deki en değerli balık türleri sazan ve turna olup nadir olmakla beraber değerli türler arasında yayın, yılan balığı ve kefal de bulunmaktadır. Ancak çıkarılan asıl biyokütleyi (feki: kızılkanat da dahil olmak üzere tüm ekonomik değeri düşük balıklara verilen yerel isim) oluşturmaktadır (Anonim, 2009 g).

Göl, Milli Emlak Müdürlüğü tarafından 3 yıllık süre ile Sınırlı Sorumlu Gölyazı Su Ürünleri Kooperatifine kiraya verilmektedir. Gölde balıkçılık bu kooperatif tarafından organize edilmektedir. Gölyazı'da 550 tekne mevcut olup günlük olarak yaklaşık 300 tekne ile balıkçılık yapılmaktadır (Anonim, 2009 g).

Avlanan balıklar her gün Gölyazı'da saat 11:00 den itibaren mezatta açık arttırmayla satılmaktadır. Mezatta satılan balıklar başta Bursa olmak üzere Eskişehir İstanbul, Konya, İzmir ve Eğridir pazarlarına gönderilmektedir (Anonim, 2009 g).

1986 yılına kadar Kerevit avı (*Astacus leptodactylus*) önemli bir ekonomi girdi sağlarken ve mevsiminde de günde ortalama 25 ton kerevit çıkarken daha sonra bütün Türkiye göllerinde olduğu gibi Uluabat (Apolyont) Göl'ünde de kerevit vebası hastalığı yüzünden populasyon düşmüştür. Bu nedenle gölde balık avı daha büyük önem kazanmıştır (Anonim, 2009 g).

BÖLÜM III

MATERYAL VE METOD

III.1. Materyal

Araştırma materyalini Uluabat (Apolyont) Göl'ü kadın balıkçılarından anket yolu ile elde edilen veriler oluşturmaktadır. Bu bilgilere ek olarak Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı, Devlet Su İşlerinden ve Tarım İl Müdürlük'lerinden gerekli bilgiler toplanmıştır. Kadın balıkçılardan alınan verilerin toplanmasında kullanılan anket formları araştırmanın amacına uygun bir şekilde düzenlenmiştir. Toplanan bilgiler 2009 yılına ait verileri içermekte olup bu süre içerisinde toplam 4 kez göle gidilmiştir.

III.2. Metod

Araştırma bölgesinde devamlı olarak avcılık yapan 62 adet kadın balıkçıyla çalışılmıştır. 2008 Şubat ayından başlayarak 2009 yılı Mayıs ayında dâhil olmak üzere bu süre içerisinde 4 kez göle gidilmiştir. Bu çalışmada göldeki kadın balıkçılara kendileri, aile yapıları ve balıkçılıkla ilgili hazırlanan bir anket formu uygulanmıştır. Balıkçılarla yapılan anket çalışmasında tam sayım yöntemi kullanılmış ve sonuçlar tablolar halinde verilmiştir.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Bu bölümde Uluabat (Apolyont) Göl'ünde avlanan 62 kadın balıkçıya uygulanan anket sonuçları verilmiştir.

IV.1. KADIN BALIKÇILARIN YAŞ DAĞILIMI

Tablo IV.1. Kadın Balıkçıların Yaş Dağılımı

Yaş grupları	Frekans	% Dağılım
20-29	2	3.23
30-39	19	30.64
40-49	25	40.32
50-59	9	14.52
60-69	1	1.61
70-79	4	6.45
80-89	2	3.23
Toplam	62	100.00

Tablo IV.1. de görüldüğü gibi Uluabat (Apolyont) Göl'ündeki kadın balıkçıların yaş dağılımına bakıldığında %40.32 oranı ile 40-49 yaş arası kadın balıkçılar birinci sırada yer alırken, onu % 30.64 oranı ile 30-39 yaş, % 14.52 oranı ile 50-59 yaş, % 6.45 oranı ile 70-79 yaş, % 3.23 oranı ile 80-89 yaş arası grubunda olan kadın balıkçılar takip etmektedir. En küçük oranı ise % 1.61 oranı ile 60-69 yaş grubunda olan kadın balıkçılar oluşturmaktadır.

IV.2. KADIN BALIKÇILARIN GÖÇ DURUMU

Tablo IV.2. Kadın Balıkçıların Göç Durumu

Göç Durumu	Frekans	% Dağılım
Yerli	55	88.71
Göçmen	7	11.29
Toplam	62	100.00

Tablo IV.2. de görüldüğü gibi Uluabat (Apolyont) Göl'ündeki kadın balıkçıların yerli ve göçmen olma durumlarına bakıldığında yerli olan kadın balıkçılar % 88.71 oranı ile birinci sırada yer alırken onu % 11.29 oranı ile göçmen kadın balıkçılar takip etmektedir.

IV.3. KADIN BALIKÇILARIN MEDENİ DURUMU

Tablo IV.3. Kadın Balıkçıların Medeni Durumu

Medeni Durumu	Frekans	% Dağılım
Bekar	0	0
Evli	56	90.32
Dul	6	9.68
Toplam	62	100.00

Tablo IV.3. de görüldüğü gibi Uluabat (Apolyont) Göl'ündeki kadın balıkçıların medeni durumuna bakıldığında % 90.32 sinin evli ve % 9.68 sinin dul olduğu saptanmıştır.

IV.4. KADIN BALIKÇILARIN EĞİTİM DURUMU

Tablo IV.4. Kadın Balıkçıların Eğitim Durumu

Eğitim Durumu	Frekans	% Dağılım
İlkokul	58	93.55
Ortaokul	4	6.45
Lise	0	0
Üniversite	0	0
Toplam	62	100.00

Tablo IV.4. de görüldüğü gibi Uluabat (Apolyont) Göl'ündeki kadın balıkçıların eğitim durumlarına bakıldığında % 93.55 nin ilkokul, % 6.45 inin

ortaokul mezunu olduğu belirlenmiştir. Göl'de lise ve üniversite eğitimi almış kadın balıkçı bulunmamaktadır. Kadın balıkçıların konuları ile ilgili herhangi bir eğitim almadığı belirlenmiştir.

IV.5. KADIN BALIKÇILARIN EŞLERİNİN EĞİTİM DURUMU

Tablo IV.5. Kadın Balıkçıların Eşlerinin Eğitim Durumu

Eğitim Durumu	Frekans	% Dağılım
İlkokul	54	87.10
Ortaokul	8	12.90
Lise	0	0
Üniversite	0	0
Toplam	62	100.00

Tablo IV.5. de görüldüğü gibi Uluabat (Apolyont) Göl'ündeki kadın balıkçıların eşlerinin eğitim durumuna bakıldığında % 87.10 nun ilkokul % 6.45 inin ortaokul mezunu olduğu belirlenmiştir. Kadın balıkçı eşleri arasında lise ve üniversite mezunu bulunmamaktadır.

IV.6. KADIN BALIKÇILARIN ÇOCUK SAYISI

Tablo IV.6. Kadın Balıkçıların Çocuk Sayısı

Çocuk Sayısı (Adet)	Frekans	% Dağılım
0	1	1.61
1	15	24.20
2	34	54.84
3	9	14.52
4	1	1.61
5	1	1.61
7	1	1.61
Toplam	62	100.00

Tablo IV.6. da görüldüğü gibi iki tane çocuğu olanların % 54.84 oranı ile birinci sırada yer aldığı, bir tane çocuğu olanların % 24.20 oranı ile ikinci sırada yer aldığı üç tane çocuğu olanların % 14.52 oranı ile üçüncü sırada yer aldığı dört ,beş,yedi tane ve hiç çocuğu olmayanların %1.61 oranı ile son sırada yer aldığı saptanmıştır.

IV.7. KADIN BALIKÇILARIN ÇOCUKLARININ EĞİTİM DURUMU

Tablo IV.7. Kadın Balıkçıların Çocuklarının Eğitim Durumu

Eğitim Durumu	Frekans	% Dağılım
İlkokul	41	32.54
Ortaokul	53	42.06
Lise	32	25.40
Üniversite	0	0
Toplam	126	100.00

Tablo IV.7. de görüldüğü gibi Uluabat (Apolyont) Göl'ünde yaşayan kadın balıkçıların toplam çocuklarının sayısı 126 dır. Eğitim durumları göz önüne alındığında çocukların % 32.54 ü ilkokul % 42.06 sı ortaokul, % 25.40 ı lisedir. Üniversite eğitimi almış olan çocuk bulunmamaktadır.

IV.8. KADIN BALIKÇILARIN HANE HALKI SAYISI

Tablo IV.8. Kadın Balıkçıların Hane Halkı Sayısı

Hane Halkı Sayısı	Frekans	% Dağılım
1	4	6.45
2	4	6.45
3	15	24.20
4	32	51.61
5	7	11.29
Toplam	62	100.00

Tablo IV.8. de görüldüğü gibi Uluabat (Apolyont) Göl'ündeki kadın balıkçıların hane halkı sayılarına bakıldığında % 51.61 oranı ile hane sayısı dört kişi olanların birinci sırada, % 24.20 oranı ile üç kişi olanların ikinci sırada ,% 11.29 oranı ile 5 kişi olanların üçüncü sırada, % 6.45 oranı ile bir ve iki kişi olanların da son sırada yer aldıkları saptanmıştır.

IV.9. KADIN BALIKÇILARIN SOSYAL GÜVENLİK DURUMU

Tablo IV.9. Kadın Balıkçıların Sosyal Güvenlik Durumu

Sosyal Güvenlik Durumu	Frekans	% Dağılım
Emekli Sandığı	5	8.07
SSK	49	79.03
Bağ-Kur	8	12.90
Toplam	62	100.00

Tablo IV.9. da görüldüğü gibi Uluabat (Apolyont) Göl'ündeki kadın balıkçıların sosyal güvenlik durumlarına bakıldığında % 79.03 oranı ile SSK 'lı olanların birinci sırada % 12.90 oranı ile Bağ-Kur'lu olanların ikinci sırada ve % 8.07 oranı ile emekli sandığına bağlı olanların son sırada yer aldıkları belirlenmiştir.

IV.10. KADIN BALIKÇILARIN TEKNELERİNİN BOYLARI

Tablo IV.10. Kadın Balıkçıların Teknelerinin Boyu

Tekne Boyu (m)	Frekans	% Dağılımı
6	27	44.26
6.30	34	55.74
Toplam	61	100.00

Tablo IV.10. da görüldüğü gibi, Uluabat Göl'ünde çalışan kadın balıkçıların tekneleri 6 m ve 6.30 m olmak üzere iki boydadır. Bu teknelerden 6 m olan balıkçıların % 44.26 ini , 6.30 m olanları ise balıkçıların %55.74 oranını oluşturmaktadır. Bir kadın balıkçının teknesi bulunmamaktadır.

IV.11. KADIN BALIKÇILARIN TEKNELERİNİN MOTOR DURUMU

Tablo IV.11. Kadın Balıkçıların Teknelerinin Motor Durumu

Motor Durumu	Frekans	% Dağılım
Var	46	75.41
Yok	15	24.59
Toplam	61	100.00

Tablo IV.11. de görüldüğü gibi 46 adet kadın balıkçının teknelerinin motoru bulunmakta, 15 kadın balıkçının teknelerinin motoru da bulunmamaktadır. Bir kadın balıkçının teknesi bulunmadığı için değerlendirilmeye alınmamıştır.

IV.12. KADIN BALIKÇILARIN TEKNELERİNİN MOTOR TİPİ

Tablo IV.12. Kadın Balıkçıların Teknelerinin Motor Tipi

Motor Tipi	Frekans	% Dağılım
Pancar	37	80.43
İtalyan Regulini	9	19.57
Toplam	46	100.00

Uluabat (Apolyont) Göl'ünde kadın balıkçılar genelde iki kişi olarak tekneleriyle avlanmaya çıkmaktadırlar. İkinci eleman genellikle aile fertlerinden biridir. Teknelerin hepsi fiberden yapılmış olup tekneler motorlu ya da motorsuzdurlar. Motorlu olan tekneler 14 HP gücündedir.

Tablo IV.12. de görüldüğü gibi motor tiplerine bakıldığında % 80.43 ünün pancar motor, % 19.57 sinin İtalyan regulini motor olduğu belirlenmiştir. Kadın balıkçıların teknelerin yaşı 6 ile 15 yaş arasında değişmektedir.

IV.13. KADIN BALIKÇILARIN AVLANMA EKİPMANLARI

Tablo IV.13. Kadın Balıkçıların Avlanma Ekipmanları

Ağlar	Frekans	% Dağılım
Fanyalı Ağ	40	64.52
Fanyasız Ağ	10	16.13
Pinter	7	11.29
Paraketa	5	8.06
Toplam	62	100.00

Uluabat (Apolyont) Göl'ündeki kadın balıkçıların avlanma ekipmanları fanyalı, fanyasız ağlar, pinterler ve paraketadır. Kadın balıkçıların kullandıkları av gereçleri incelendiğinde Tablo IV.13. de görüldüğü gibi fanyalı ağların oranı % 64.52 ile fanyasız ağların oranı % 16.13 pinterlerin oranı % 11.29 paraketaların oranı % 8.06 dır. Fanyalı ve fanyasız ağların ağ göz açıklığı 45 ile 60 mm arasında değişmektedir. Kadın balıkçıların teknelerinde bulunan ağ adetleri 2 ile 4 arasında değişmektedir.

Ağların derinlikleri 1.60 m ile 1.80 m arasında değişmektedir. Ağların uzunlukları ise 80 m ile 100 m arasında değişiklik göstermektedir.

Avlanma ekipmanı olarak kullandıkları pinterlerin kasaak çapları yaklaşık 1 m dir. Ağlar genellikle göl de balık ekipmanları satan dükkandan, Kumkapı'dan veya Bursa'dan temin edilmektedir. Kadın balıkçılar tekne ve av malzemelerini kendi imkanlarını kullanarak satın almaktadır. Balıkçılardan elde edilen bilgilere göre gün içerisinde tutulan balık miktarı 40-60 kg arasında değişmektedir.

IV.14. KADIN BALIKÇILARIN BALIKÇILIK DIŞI UĞRAŞLARI

Tablo IV.14. Kadın Balıkçıların Balıkçılık Dışı Uğraşları

Diğeri İőler	Frekans	% Dağılım
Fabrika Çalışanı	1	1.61
Büfe İşletme	1	1.61
El İşleri	1	1.61
İőli Olmayan	59	95.17
Toplam	62	100.00

Tablo IV.14. de görüldüğü gibi Uluabat (Apolyont) Göl'ündeki kadın balıkçıların diğeri uğraşlarına bakıldığında % 1.61 oranla bir kadın balıkçının büfe iőlettiğı, bir kadın balıkçının fabrikada çalıştığı, bir kadın balıkçının el işleri yaptığı saptanmıştır.

IV.15. KADIN BALIKÇILARIN EŞLERİNİN BALIKÇILIK VE BALIKÇILIK DIŞI UĞRAŞLARI

Tablo IV.15. Kadın Balıkçıların Eşlerinin Balıkçılık ve Balıkçılık Dışı Uğraşları

İç Durumu	Frekans	% Dağılım
Balıkçılık	54	87.10
Tamirat İşleri	4	6.46
Bakkal	1	1.61
Zeytincilik	1	1.61
Fabrika Çalışanı	1	1.61
Büfe İşletme	1	1.61
Toplam	62	100.00

Tablo IV.15. de görüldüğü gibi Uluabat (Apolyont) Göl'ündeki kadın balıkçıların eşlerinin balıkçılık ve balıkçılık dışı uğraşlarına bakıldığında balıkçılık yapanların % 87.10 oranı ile birinci sırada tamirat işleriyle uğraşanların % 6.46 oranı ile ikinci sırada. % 1.61 oranı ile bakkal işleten bir kişinin zeytincilik yapan bir kişinin fabrika çalışanı olan bir kişinin ve büfe işleten bir kişinin son sıralarda yer aldığı saptanmıştır.

Kadın balıkçılar av yasağı ve dini bayramlar dönemlerinde işlerine ara vermekte bu dönemlerin dışında yağmur, kar, lodos demeden her gün göle çıkmaktadırlar. Kadın balıkçıların av günü sayısı ay olarak 6 ile 9 ay arasında değişiklik göstermektedir. Güneş doğmadan göle açılan kadın balıkçılar kış veya yazın ağlarını göl çevresinde belli yerlere atıp 1-2 saat sonra toplamaktadırlar. Yakalanan balıklar her gün Gölyazı 'da saat 11.00 den itibaren mezatta açık arttırmayla satılmaktadır. Mezatda satılan balıklar başta Bursa olmak üzere Eskişehir, İstanbul, Konya, İzmir ve Egridir pazarlarına gitmektedir. Pazarlanan balıklar genellikle taze ve canlıdır.

Uluabat (Apolyont) Göl'ündeki balıkçılık Sınırlı Sorumlu Gölyazı Su Ürünleri Kooperatifi tarafından organize edilmektedir. Göl Milli Emlak Müdürlüğü tarafından 3 yıllık süre ile kooperatife kiraya verilmektedir. Gölyazı 'da 550 kayık vardır. Ulubat (Apolyont) Göl'ünde günlük olarak yaklaşık 300 tekne ile balıkçılık yapılmaktadır.

Balıkçıların giderleri; tekne için akaryakıt, ağ ve teknelerin bakım onarım gibi konularda olmaktadır. Uluabat (Apolyont) Göl'ünün en değerli balık türleri sazan ve turnadır. Nadir olmakla beraber değerli türler arasında yayın, yılan balığı ve kefal sayılabilir. Ancak çıkarılan esas biyokütleyi feki (kızılkıranat da dahil olmak üzere ekonomik değeri düşük olan balıklara verilen ad) oluşturmaktadır.

Kadın balıkçıların avladıkları sazan miktarı 1-5 kg arasında değişiklik gösterip satış fiyatı 2-10 TL/kg arasında değişmektedir. Turna miktarı 1-10 kg arasında değişiklik gösterip satış fiyatı 3-10 TL/kg arasındadır. Feki miktarı 100-500 gr arasında değişiklik gösterip satış fiyatı 200-500 TL/kg arasındadır. Kadın balıkçıların aylık toplam gelirleri 400 ile 800 TL arasında değişmektedir.

Kadın balıkçıların kredi alma durumları incelendiğinde yapılan anket neticesinde 62 kadın balıkçının kredi almadığı; % 4.84 oranı üç kadın balıkçının kredi almak istediği; % 95.16 oranı ile elli dokuz kadın balıkçının da kredi almak istemediği saptanmıştır.

IV.16. KADIN BALIKÇILARIN BALIKÇILIK DENEYİM SÜRELERİ

Tablo IV.16. Kadın Balıkçıların Balıkçılık Deneyim Süreleri

Deneyim Süre (Yıl)	Frekans	% Dağılım
4	3	4.84
5	19	30.65
6	11	17.74
7	7	11.29
8	7	11.29
9	1	1.61
10	9	14.52
15	2	3.23
20	1	1.61
25	1	1.61
50	1	1.61
Toplam	62	100.00

Tablo IV.16. da görüldüğü gibi kadın balıkçıların balıkçılıktaki deneyim sürelerine bakıldığında deneyim süresi 5 yıl olanların % 30.65 oranı ile birinci sırada, deneyim süresi 6 yıl olanların % 17.74 oranı ile ikinci sırada deneyim süresi 10 yıl olanların % 14.52 oranı ile üçüncü sırada deneyim süreleri 7 ve 8 yıl olanların % 11.29 oranı ile dördüncü sırada deneyim süresi 4 olanların % 4.84 oranı ile beşinci sırada deneyim süresi 15 yıl olanların % 3.23 oranı ile altıncı sırada deneyim süresi 9, 20, 25 ve 50 yıl olan kadın balıkçıların % 1.61 oranı ile son sırada yer aldığı görülmektedir.

BÖLÜM V

TARTIŞMA VE SONUÇ

Kadın balıkçıların sosyo-ekonomik yapıları ile ilgili ülkemizde yapılan bir çalışma yoktur. Bu yüzden bu çalışmada elde edilen veriler, ülkemizdeki diğer göllerde balıkçılarla ve farklı ülkelerde yapılmış olan araştırmalarla kıyaslanacaktır.

Uluabat (Apolyont) Göl'ündeki kadın balıkçıların yaşları 23 ile 82 arasında değişmektedir. Manyas Göl'ünde yapılan bir çalışmada balıkçıların yaş dağılımı 26 ile 72 arasında (Avan, 2007). Karasu'da yapılan bir çalışmada balıkçıların yaş dağılımı 32 ile 76 arasında (Uzmanoğlu ve Soylu, 2006) İznik Göl'ünde yapılan bir çalışmada balıkçıların yaş dağılımı 20 ile 74 arasında (Soylu ve et al., 2008) Terkos Göl'ünde yapılan bir çalışmada balıkçıların yaş dağılımı 22 ile 77 yaş arasında (Soylu ve Uzmanoğlu, 2003) Kamboçya'da yapılan bir çalışmada balıkçıların yaş dağılımı 29 ile 57 arasında (Navy ve et al., 2001) Brezilya'da yapılan bir başka çalışmada ise balıkçıların yaş dağılımı 31 ile 40 arasında bulunmuştur (Chaves ve et al., 2002).

Uluabat (Apolyont) Göl'ündeki kadın balıkçıların eğitim seviyeleri yüksek değildir. Yapılan çalışmada kadın balıkçıların % 93.55 si ilkökul mezunu % 6.45 i ortaokul mezunudur. Lise ve üniversite eğitimi almış olan kadın balıkçı bulunmamaktadır. Manyas Göl'ünde yapılan çalışmada balıkçıların % 90.67' si ilkökul mezunu, % 7.62 si ortaokul mezunu ve % 1.69 u ise lise mezunudur (Avan, 2007). Karasu'da yapılan bir çalışmada balıkçıların % 78.57 si ilkökul,% 14.29 u lise ve % 3.57 si üniversite eğitimi almıştır (Uzmanoğlu ve Soylu, 2006). Terkos Göl'ünde yapılan bir çalışmada balıkçıların % 22.73 ü ortaokul mezunu % 77.27 si ilkökul mezunudur (Soylu ve Uzmanoğlu, 2003). İznik Göl'ünde yapılan bir çalışmada balıkçıların % 61.44 ü ilkökul, % 19.28 i ortaokul, % 16.87 si lise mezunudur (Soylu ve et al., 2008). Kamboçya'da yapılan bir çalışmada balıkçıların % 31.25 i ilkökul, % 37.50 si ortaokul, % 12.50 si lise, % 6.25 i üniversite ve üstü eğitim almıştır (Navy and Bun, 2001). Endonezya'nın Batı Sumatra bölgesinde yapılan bir çalışmada ise balıkçıların % 60.00 ı ilkökul, % 33.33 ü ortaokul, % 6.70 i lise eğitimi almışlardır (Chaves ve et al., 2002).

Uluabat (Apolyont) Göl'ündeki 62 adet kadın balıkçının da hepsi Sınırlı Sorumlu Gölyazı Su Ürünleri Kooperatifine üyedir. İznik Göl'ünde 1986 yılında yapılan bir çalışmada 4 adet kooperatife toplam 200 adet balıkçının üye olduğu rapor edilmiştir.2003 yılında Durusu (Terkos) Göl'ünde yapılan çalışmada burada kooperatif bulunmadığı ve toplam 22 balıkçının olduğu belirtilmiştir (Soylu ve Uzmanoğlu, 2003). Manyas Göl'ünde yapılan bir çalışma da ise 3 ayrı kooperatif bulunduğu ve yöre balıkçılarının sayısının aktif olarak çalışan 118 adet balıkçı olduğu tespit edilmiştir (Avan, 2007).

Uluabat (Apolyont) Göl'ündeki kadın balıkçıların kullandıkları teknelerin boyları 6m ile 6.30 m arasında değişmektedir. Manyas Göl'ünde yapılan çalışmada balıkçı teknelerinin boyları 4.5 m ile 8 m arasındadır. (Avan, 2007). Karasu'da yapılan bir çalışmada balıkçı teknelerinin boyları 6.5 m ile 22 m arasında değiştiği görülmektedir. (Uzmanoğlu ve Soylu , 2006).

Brezilya'da yapılan bir çalışmada balıkçı teknelerinin boyları 6.5 m ve 15 m arasında değişmektedir (Zen ve et al., 2000). Kamboçya'da yapılan bir çalışmada ise balıkçı teknelerinin boyları 6 m ile 14 m arasında değişmektedir (Navy and Bun., 2001).

Göl'de önceki yıllarda 19 balık türü tespit edilmiştir. Ancak zamanla gölde görülen balık türlerinde, gölün ekolojik durumuna bağlı olarak değişiklikler olmuştur. Uluabat (Apolyont) Göl'ü de son yıllarda, ötrofikasyon problemi nedeniyle kullanım alanlarının kısıtlandığı göllerimizden biridir. Uluslararası düzeyde önemli bir sulak alan olmasına karşın, Uluabat (Apolyont) Göl'ü; aşırı avlanma, kıyı gelişimlerinde meydana gelen arazi ıslahları ile tarımsal, sanayi ve evsel kaynaklı atıkların neden olduğu yoğun kirlilik tehdidi altındadır (Anonim,2009f).

Bununla birlikte göle aşırı düzeyde yüklenen tarım ilaçları, kum ocakları ve sanayi atıklarının yarattığı kirlilik, balık çeşitliği ve sayısında önemli bir azalmaya neden olmuştur. Ayrıca göl'e yabancı tür olan İsrail Sazanı'nın (*Carassius carassius*) aşılması, durumu daha da kötüleştirmiştir (Anonim,2009f).

Sonuç olarak Uluabat (Apolyont) Göl'ünün korunması konusunda öncelik eğitimde olmalıdır. Ayrıca kirlenmenin önlenmesi konusunun da ivedilikle ele alınması gerekmektedir. Kirlendikten sonra korumak, temizlemeye çalışmak zaman alıcı, pahallı ve zahmetlidir. Bu nedenle geniş kitlelere gölün kirlenmemesi için eğitim verilmeleri özellikle kadın balıkçıların bu eğitimleri tam olarak almaları sağlanmalıdır. Sorumlu balıkçılık konusunda ciddi eğitim çalışmalarının yapılması

yasadışı avcılığın azaltılması için denetimlerin artırılması gerekmektedir. Kooperatiflerin oto kontrol denetimleri yapılmalıdır. Kullanılan av ekipmanlarının kurallara uygun ölçüde olması gerekmektedir. Göl'de su kalitesinin iyileşmesi, balıklandırılma çalışmalarının bilimsel yöntemle yapılması gerekliliği önem kazanmıştır. Göl'de azalan balık popülasyonları ekolojik dengesizlik göllerin hızlı bir şekilde yok olmasına neden olmaktadır. Bu durum gölün en başta fauna ve florasına etkili olmakla beraber tek geçim kaynakları göl olan kadın balıkçıların sosyo ekonomik durumlarında değişikliklere neden olmaktadır.

Uluabat (Apolyont) Göl'ünün değerleri ve yönetimi konusunda eğitim çalışmalarının gerçekleştirilmesi, Üniversiteler, Tarım Bakanlığı vb. kurumlarla ilgili sivil toplum kuruluşlarının, balıkçıların sorunları bilimsel bir şekilde ele alıp çözümler üretip bunları hayata geçirerek kadın balıkçıların sosyo ekonomik profillerinin iyileştirilmesi konusunda yararlı olacağı düşüncesindeyiz.

KAYNAKLAR

- Anonim.: [http:// www.igeme.gov.tr](http://www.igeme.gov.tr) (Aralık,2005).
- Anonim.:[http:// www.tuik.gov.tr](http://www.tuik.gov.tr) (Aralık,2009a)
- Anonim.:<http://www.ekolife.com.tr/site/detay.php?BolumNo=&HaberID=146> (Nisan,2009b).
- Anonim.: http://www.wikipedia.org.tr/wiki/Nil%C3%BCfer,_Bursa (Mart, **2009c**).
- Anonim.: <http://www.bursacevreorman.gov.tr/uluabat.htm> (Mart, **2009 d**).
- Anonim.: <http://e-kutuphane.cmo.org.tr/pdf/372.pdf> (Nisan, **2009e**).
- Anonim.: <http://dogader.org/index.php/bilgilendirme-mainmenu-67/28-uluabat--apolyont--g> (Mayıs,**2009f**).
- Anonim.: <http://www.golyazi.bel.tr/galeri.php> (Mayıs, **2009g**).
- Anonim.: <http://www.tarim.gov.tr> (Mayıs, **2009**).
- Avan, S. : "Manyas Gölü Balıkçılarının Sosyo-Ekonomik Yapısı", *Yüksek Lisans Tezi* Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Su Ürünleri Anabilim Dalı İstanbul, (**2007**) 1-31.
- Chaves, P.; Pichler, H.and M. Robert .: "Biological, Technical and SocioeconomicAspects of the Fishing Activity in a Brazilian Estuary" *Journal of Fish Biology (Supplement A)*, (**2002**) 52–59.
- Çelikkale,S.M.; Düzgüneş, E.; Okumuş,İ.: "Türkiye Su Ürünleri Sektörü, Potansiyeli, Mevcut Durumu, Sorunları ve Çözüm Önerileri", İstanbul Ticaret Odası, İstanbul, (**1999**) 414 .
- DİE.: "Su Ürünleri İstatistikleri" T.C.Başbakanlık Devlet İstatistik Ens, Ankara, (**2004**).
- Doğan, K.: "Su Ürünleri Sektörünün, Tarım Sektörü İçindeki Yeri ve Önemi", *TKB İstanbul İl Müdürlüğü Yayın Organı* 80, (**2002**) 8-12.
- İnan, İ.H.: "Tarım Ekonomisi ve İşletmeciliği", Tekirdağ, (**2001**).
- Navy, H .and N. P. Bun. : "An Economic Analysis of Fish Production in the Dai Fisheries in Phnom Penh and Kandal Province, Cambodia", Cambodia, (**2001**) 9
- Soylu, M.ve Uzmanoglu, M, S.: "Durusu (Terkos) Gölü Balıkçı Profili", *XII. Ulusal Su Ürünleri Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, Fırat Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi 2-5 Eylül, Elazığ (**2003**) 518-524.

Soylu, M., Uzmanoglu, M, S., Çınar, A., Erdem, U., Altıkardes, A.:” The Socio-Economic Structure of Fishermen of Iznik Lake. J. L. Nielsen, J. J. Dodson, K. Friedland, T. R. Hamon, J. Musick, and E. Verspoor, editors. *Reconciling fisheries with conservation: proceedings of the Fourth World Fisheries Congress*. American Fisheries Society, Symposium 49, Bethesda, Maryland, **(2008)** 531-539.

Uzmanoglu, M. S.ve M., Soylu.:”Karasu (Sakarya) Bölgesi Deniz Balıkçıları Sosyo-Ekonomik Yapısı. *E. Ü. Su Ürünleri Fakültesi Su Ürünleri Dergisi* Cilt: 23 Ek: 1-3,**(2006)** 515-518.

Zen, L.W. ,Tai, S.Y. and N.M. R. Abdullah . : "Socioeconomic Characteristics of Payang Seine (Lampara) and Driftnet Fisheries in West Sumatra, Indonesia" *Naga, The ICLARM Quarterly*, Vol. 23, No. 4, October-December **(2000)**.

EKLER

EK-1

ANKET FORMU

A.KİŞİSEL VE AİLE BİLGİLER

Tarih

1.Adı Soyadı

2.Adresi:

a) yerli.....

b) göçmen ise nereden

3.Kadın Balıkçının Yaş Durumu

4. Kadın Balıkçının Medeni Durumu:

5. Kadın Balıkçının Eğitim Durumu

6. Kadın Balıkçının Eşinin Eğitim Durumu

7. Kadın Balıkçının Çocuk Sayısı

8.Kadın Balıkçının Çocuk Eğitim Durumu

9. Kadın Balıkçının Hane Halkı Nüfusu (kadın balıkçı dahil)

10.Kadın Balıkçının Sosyal Güvenlik Durumu:a.Emekli Sandığı ()

b.SSK () c.Bağ-Kur () d.Diğer

B.KADIN BALIKÇININ KULLANDIĞI AV EKİPMANLARI VE ÖZELLİKLERİ

11.Teknenin; Boyu.....Yaşı.....Yapım malzemesi.....

12.Teknenin motoru var mı?.....varsa ; Motor gücü.....Motor yaşı.....Motor tipi.....

13.Balıkçılıkta Kullanılan Ağlar (adet,uzunluk,derinlik ve ağ göz açıklığı),Oltalar ve Diğer Av Malzemeleri

C.BALIKÇILIK FAALİYETLERİ

17. Kadın Balıkçının Balıkçılık Dışı Uğraşları
18. Kadın Balıkçının Eşlerinin Balıkçılık Dışı Uğraşları
19. Kadın Balıkçının Deneyim Süresi
20. Avlanan Balıklar Nasıl Pazarlanıyor?
21. Avlanan Balık türleri,Miktarı ve Birim Fiyatı Nedir?
22. Kadın Balıkçının Avlanma Dönemleri
23. Yıllık Toplam Av Günü Sayısı Kaçtır ve Av Operasyonu Ne Kadar Sürüyor?
24. Ağlar Göle Ne Zaman Bırakılıyor?
25. Teknede Çalışan Sayısı ve Özellikleri:
26. Üye Olduğu Kooperatif ve Memnuniyeti:
27. Hane Halkının Aylık Toplam Geliri

EK-2

FOTOĞRAFLAR

Uluabat (Apolyont) Göl'ünden Genel Bir Görünüm (Anonim, 2009g)

Uluabat (Apolyont) Göl'ünden Bir Görünüm (Anonim ,2009g)

Uluabat (Apolyont) Göl'ünde Kullanılan Balıkçı Teknelerinden Görünüm (Anonim 2009g)

Uluabat (Apolyont) Göl'ünden Görünüm

Uluabat (Apolyont) Göl'ünden Çıkarılan Balıklar

Uluabat (Apolyont) Göl'ünde Mezatdan Görünüm

Mezatda Satılığa Çıkarılan Balıkların Görünümü

Mezatda Satılığa Çıkarılan Balıkların Görünümü

Mezatda Satılığa Çıkarılan Balıkların Görünümü

Uluabat (Apolyont) Göl!ünde Balıkların Satıldığı Mezat Görünümü

Uluabat (Apolyont) Göl!ünde Balıkların Satıldığı Mezat Görünümü

Uluabat(Apolyont) Göl'ünden Görünüm

Uluabat (Apolyont) Göl Merkezinden Görünüm

Ulubat (Apolyont) Göl'ündeki Kadın Balıkçı

Ulubat (Apolyont) Göl'ündeki Kadın Balıkçı

Ulubat (Apolyont) Göl'ündeki Kadın Balıkçı

Ulubat (Apolyont) Göl'ündeki Kadın Balıkçı

Ulubat (Apolyont) Göl'ündeki Kadın Balıkçı

Uluabat(Apolyont) Göl'ünden Görünüm

Uluabat(Apolyont) Göl'ündeki Kadın Balıkçı

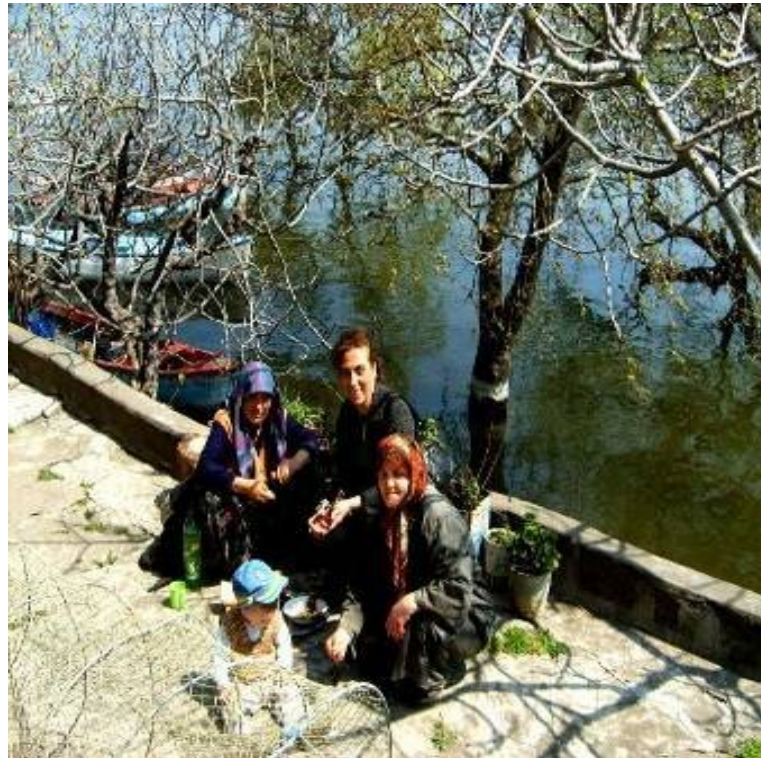
Uluabat(Apolyont) Göl'ündeki Kadın Balıkçı (Anonim, 2009g)

Uluabat (Apoloyont) Göl'ünden Çıkarılan Balıklar (Anonim, 2009g)

Uluabat(Apolyont) Göl'ündeki Kadın Balıkçı (Anonim, 2009g)

Uluabat(Apolyont) Göl'ünde Ağ Yapan Kadın Balıkçılar (Anonim, 2009g)

Uluabat(Apolyont)Göl'ündeki Kadın Balıkçı (Anonim, 2009g)

Uluabat (Apolyont) Göl'ünde Balığa Çıkan Kadın Balıkçı (Anonim, 2009g)

ÖZGEÇMİŞ

29 Ağustos 1978 tarihinde İstanbul'da doğdu. İlköğrenimini Pendik Merkez İlkokulu'nda okudu. Orta öğrenimini Pendik Doğu İlköğretim Okulu'nda 1992 yılında, lise öğrenimini ise Kadir Has Süper Lisesi'nde 1996 yılında tamamladı. 1998 yılında Sakarya Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu Çevre Teknikerliği bölümünü kazandı ve 2000 yılında mezun olarak Çevre Teknikeri ünvanı aldı. 2000 yılında Marmara Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu Su Ürünleri Teknikerliği Bölümünü kazandı ve 2002 yılında mezun olarak Su Ürünleri Teknikeri ünvanı aldı. 2003 yılında Tekirdağ Ziraat Fakültesi'ni kazandı ve 2006 yılında mezun olarak Ziraat Mühendisi ünvanını aldı. Aynı yıl Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Su Ürünleri Anabilim Dalına kayıt yaptırarak yüksek lisans eğitimine başladı.